

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET CRNOJEVIĆ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 71614/01)

PRESUDA

STRASBOURG

21. listopada 2004.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Crnojević protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. C.L. ROZAKIS, *predsjednik*,
g. P. LORENZEN,
g. G. BONELLO,
gđa F. TULKENS,
gđa N. VAJIĆ,
gđa E. STEINER
g. K. HAJIYEV, *suci*,
i g. S. QUESADA, *zamjenik tajnika Odjela*,
nakon vijećanja zatvorenog za javnost 30. rujna 2004.,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 71614/01) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin Milan Crnojević ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija") dana 15. veljače 2001. godine.

2. Podnositelja zahtjeva zastupala je gđa J. Sloković Glumac, odvjetnica iz Zagreba. Hrvatsku je Vladu ("Vlada") zastupala njena zastupnica, gđa L. Lukina-Karajković.

3. Podnositelj zahtjeva naveo je kako mu je donošenjem Zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima iz 1996. povrijeđeno pravo na pristup sudu zajamčeno člankom 6. stavkom 1. Konvencije.

4. Zahtjev je dodijeljen u rad Četvrtom odjelu Suda (pravilo 52. stavak 1. Poslovnika Suda). U okviru tog Odjela, vijeće koje je trebalo razmatrati predmet (članak 27. stavak 1. Konvencije) bilo je sastavljeno u skladu s pravilom 26. stavkom 1.

5. Dana 1. studenoga 2001. Sud je izmijenio sastav svojih odjela (pravilo 25. stavak 1.). Ovaj je predmet dodijeljen u rad novo sastavljenom Prvom odjelu (pravilo 52. stavak 1). Dana 18. travnja 2002. vijeće tog Odjela odlučilo je o zahtjevu obavijestiti Vladu.

6. Odlukom od 29. travnja 2003. Sud je zahtjev proglasio dopuštenim.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

7. Podnositelj zahtjeva rođen je 1921. godine i živi u Zagrebu.

8. Dana 6. rujna 1991. nepoznati su počinitelji dignuli u zrak njegovu kuću za odmor u Starigradu, u Hrvatskoj.

9. Dana 7. rujna 1994. on je pred Općinskim sudom u Zagrebu pokrenuo građanski postupak tražeći od Republike Hrvatske naknadu štete za svoju oštećenu imovinu.

10. Dana 16. studenoga 1995. Općinski sud u Zagrebu donio je presudu kojom je djelomično usvojio tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva.

11. Podnositelj se zahtjeva neutvrđenog datuma žalio protiv prvostupanjske presude.

12. Općinski sud u Zagrebu prekinuo je postupak 3. rujna 1997. godine na temelju Zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima iz 1996. godine. .

13. Dana 31. srpnja 2003. na snagu je stupio Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija. On predviđa da će se postupci prekinuti na temelju Zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima iz 1996. nastaviti. Međutim, nije sigurno je li i kada je postupak podnositelja zahtjeva pred Općinskim sudom u Zagrebu nastavljen.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

14. Mjerodavni dio Zakona o obveznim odnosima (*Narodne novine*, br. 53/1991, 73/1991, 3/1994, 7/1996 i 112/1999) glasi kako slijedi:

Članak 180. stavak 1.

"Za štetu nastalu smrću, tjelesnom povredom ili oštećenjem odnosno uništenjem imovine fizičke osobe uslijed akata nasilja ili terora te prilikom javnih demonstracija i manifestacija odgovara društveno-politička zajednica čiji su organi po važećim propisima bili dužni spriječiti takvu štetu."

15. Zakon o izmjeni Zakona o obveznim odnosima (*Narodne novine*, br. 7/1996, u daljnjem tekstu "Zakon iz 1996.") stupio je na snagu 3. veljače 1996. Mjerodavni dijelovi tog zakona glase kako slijedi:

Članak 1.

" U Zakonu o obveznim odnosima ... članak 180. briše se."

Članak 2.

"Postupci za naknadu štete pokrenuti po odredbama članka 180. Zakona o obveznim odnosima, prekidaju se.

Postupci iz stavka 1. ovoga članka nastaviti će se nakon što se donese poseban propis kojim će se urediti odgovornost za štetu nastalu uslijed terorističkih akata."

16. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku (*Narodne novine*, br. 53/1991, 91/1992, 112/1999 i 117/2003) predviđa:

Članak 212.

"Postupak se prekida: (...)

...

6) kad je to drugim zakonom određeno."

17. Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija (*Narodne novine*, br. 117/2003, u daljnjem tekstu "Zakon iz 2003.") stupio je na snagu 31. srpnja 2003. On predviđa da će se postupci prekinuti na temelju Zakona iz 1996. nastaviti i određuje u kojim je okolnostima Republika Hrvatska odgovorna za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

18. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da mu je donošenjem Zakona iz 1996. povrijeđeno pravo na pristup sudu zajamčeno člankom 6. stavkom 1. Konvencije koji glasi kako slijedi:

Članak 6. stavak 1.

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

19. Vlada je pozvala Sud da zaključi kako zahtjev ni na koji način ne ukazuje na povredu članka 6. stavka 1. Konvencije. U vezi s time, Vlada je ustvrdila kako je podnositelj zahtjeva imao pristup sudu budući da je pred Općinskim sudom u Zagrebu pokrenuo građanski postupak. Činjenica da je sud privremeno prekinuo postupak na temelju Zakona iz 1996. nije utjecala na njegovo pravo na pristup sudu. Zakon iz 2003 mu je sada omogućio pristup sudu.

20. Podnositelj zahtjeva je tvrdio kako mu je pravo na pristup sudu bilo povrijeđeno jer mu je u razdoblju do stupanja na snagu Zakona iz 2003. bilo onemogućeno voditi postupak u Hrvatskoj.

21. Sud podsjeća kako je u članak 6. stavak 1. ugrađeno "pravo na sud", a jedan vid toga prava je pravo na pristup, to jest pravo pokretanja postupka pred sudom u građanskim stvarima.

22. Međutim, to pravo nije apsolutno, već može podlijegati ograničenjima. Podrazumijeva se kako su ona dopuštena jer pravo na pristup po sâmoj svojoj naravi zahtjeva uređenje od strane države. U tom pogledu države ugovornice uživaju određenu slobodu procjene, iako konačnu odluku o poštivanju zahtjeva iz Konvencije donosi Sud. Sud se mora uvjeriti da primijenjena ograničenja ne ograničavaju niti smanjuju pristup koji je pojedincu ostavljen na takav način ili u tolikoj mjeri da bi bila narušena sâma bît prava. Nadalje, ograničenje neće biti u skladu s člankom 6. stavkom 1. ako ne teži legitimnom cilju i ako ne postoji razumni odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se nastoji ostvariti (vidi presudu u predmetu *Stubbings and Others v. the United Kingdom* od 22. listopada 1996., *Reports of Judgements and Decisions* 1996-IV, stavak 50.).

23. Sud primjećuje kako je u ovom predmetu postupak podnositelja zahtjeva protiv Republike Hrvatske *de facto* prekinut 3. veljače 1996. kad je na snagu stupio Zakon iz 1996. Prema tom Zakonu, Općinski sud u Zagrebu nije mogao nastaviti postupak. Zakon iz 2003. stupio je na snagu 31. srpnja 2003. predviđajući nastavak postupka. Dakle, podnositelj zahtjeva je zbog Zakona iz 1996. godine bio spriječen više od sedam godina, od kojih je više od pet godina nakon što je Hrvatska ratificirala Konvenciju, u tome da o njegovom zahtjevu odluče domaći sudovi.

24. Sud nalazi, u skladu sa svojom sudskom praksom (vidi *inter alia* predmet *Kutić v. Croatia*, br. 48778/99, stavak 33., ECHR 2002-II i *Multiplex v. Croatia*, br. 58112/00, stavak 55., 10. srpnja 2003.), da dugo razdoblje u kojem je podnositelj zahtjeva, zbog zakonodavne mjere, bio spriječen u tome da o njegovom zahtjevu građanske naravi odluče domaći sudovi, predstavlja povredu članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

25. Članak 41. Konvencije predviđa:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

26. Na ime materijalne štete, podnositelj zahtjeva zatražio je vrijednost svoje oštećene kuće i pokretne imovine te izmakle dobiti zbog uništenja svoje kuće u iznosu od 5.305.026,61 hrvatskih kuna (HRK) (približno 716.480 eura (EUR)). Uz to je tražio i 90.000 EUR na ime nematerijalne štete.

27. Vlada je zatražene iznose smatrala neosnovanima i u svakom slučaju pretjeranima.

28. Sud podsjeća kako se utvrđena povreda odnosi isključivo na pristup podnositelja zahtjeva sudu, a ne na uništenje njegove kuće. Dakle, nije utvrđena nikakva uzročna veza između utvrđene povrede i njegovog zahtjeva za naknadu materijalne štete. Osobito, posao Suda nije nagađati kakav bi bio ishod postupka da je ovaj bio u skladu sa zahtjevima iz članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi, *inter alia*, predmet *Göçer v. the Netherlands*, br. 51392/99, stavak 37., 3. listopada 2002.). Stoga se ne dosuđuje nikakva naknada materijalne štete.

29. S druge strane, Sud primjećuje dugo razdoblje tijekom kojeg je podnositelj zahtjeva bio spriječen u tome da bude odlučeno o njegovim zahtjevima građanske naravi te smatra kako su se kod njega sigurno javili određeni osjećaji frustracije i tjeskobe koji opravdavaju dosuđivanje naknade za nematerijalnu štetu. Temeljeći svoju procjenu na pravičnoj osnovi i imajući na umu okolnosti predmeta, Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje 4.000 EUR, uvećanih za sve poreze koje bude potrebno zaračunati (vidi naprijed citirani predmet *Multiplex*, stavak 63., te predmete *Kastelic v. Croatia*, br. 60533/00, stavak 41., 10. srpnja 2003. i *Aćimović v. Croatia*, br. 61237/00, stavak 46., ECHR 2003-XI).

B. Troškovi i izdaci

30. Podnositelj zahtjeva zatražio je 60.308,80 HRK (približno 8.145 EUR) za troškove i izdatke nastale pred domaćim sudovima. Uz. to je zatražio i 105.200 HRK (približno 14.235 EUR) za troškove i izdatke nastale pred Sudom.

31. Vlada je smatrala da su zatraženi iznosi pretjerano visoki.

32. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio i da je njihova visina bila razumna. U ovome predmetu, na temelju informacija koje posjeduje i naprijed navedenih kriterija, Sud smatra kako podnositelj zahtjeva nije dokazao da je zbog prekida postupka pred domaćim sudovima pretrpio ikakve dodatne troškove i izdatke (vidi naprijed citirani predmet *Kastelic*, stavak 44.).

33. Što se tiče sudskih troškova i izdataka pretrpljenih pred njime, Sud bilježi da je podnositelja zahtjeva zastupao odvjetnik. Na temelju svoje vlastite procjene, Sud smatra razumnim podnositelju zahtjeva dosuditi 2.000 EUR, uvećanih za sve poreze koje bude potrebno zaračunati (vidi naprijed citirani predmet *Kastelic*, stavak 44.).

C. Zatezna kamata

34. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

2. *presuđuje*

(a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti sljedeće iznose koje treba preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja:

(i) 4.000 EUR (četiri tisuće eura) na ime nematerijalne štete;

(ii) 2.000 EUR (dvije tisuće eura) na ime troškova i izdataka; i

(iii) sve poreze koji bude potrebno zaračunati na naprijed navedene iznose;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedene iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

3. odbija ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 21. listopada 2004. u skladu s pravilom 77. stavicima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Santiago QUESADA
Zamjenik Tajnika

Christos ROZAKIS
Predsjednik